

DROGE

„Droga je bilo koja hemijska supstanca koja prilikom unošenja u ljudski organizam menja prirodni tok funkcionisanja ljudskog tela i psihe (Definicija SZO). Po dejstvu, droge se mogu podeliti u tri grupe: **psihostimulanse, psihodepresore i halucinogene**.

I PSIHOSTIMULANSI - „UBRZAVAJU RAD MOZGA“

Psihostimulansi su supstance koje pojačavaju aktivnost mozga. U ove droge spadaju: kokain, koka pasta, kreka, amfetamin, ekstazi i led. Ove droge deluju u dvije faze, kratkotrajna stimulacija mozga, kada je povećana fizička i psihička aktivnost. Poslije ove faze nastupa dugotrajniji period pada aktivnosti, kada se osoba oseća apatično, bezvoljno, depresivno, iscrpljeno. Ove droge imaju jak uticaj na srce i krvne sudove - podižu krvni pritisak i ubrzavaju rad srca, a kod osoba koje imaju problema sa srcem ili krvnim pritiskom mogu izazvati krvavljenje u mozgu i zastoj rada srca.



II PSIHODEPRESORI - „USPORAVAJU RAD MOZGA“

Psihodepresori - opijati (metadon, morfin, heroin i dr.) djeluju preko opijatskih receptora i u umjerenim dozama uklanjaju bol, a u većim dozama stvaraju euforiju, dok vrlo visoke doze vode direktno u komu. Euforija je

razlog zašto se droga želi ponovo koristiti. U zavisnosti od doze, u različitom stepenu usporavaju rad mozga izazivajući, pri tom, stanje opuštenosti, pospanosti, sna i na kraju kome. Imaju snažan uticaj na centar za disanje, pa i



blokade ovog centra i prestanak disanja što dovodi do smrti pri predoziranju. Posebno su opasne kombinacije ovih sredstava, pri čemu se višestruko pojačava njihovo dejstvo. Posebno je opasno istovremeno konzumiranje ostalih depresora sa alkoholom, što dodatno pojačava rizik od blokade centra za disanje u mozgu U deprsore spadaju i: alkohol, lijekovi za smirenje i spavanje.

III HALUCINOGENE DROGE

Halucinogeni ili psihodelici su vrlo raznovrsne droge. Neki od njih su prirodni, kao meskalin koji se vadi iz gljiva ludara i kaktusa pejote, drugi su nastali u laboratoriji, kao LSD (dietilamid liserginske kiseline), poznat i pod imenom acid ili kiselina, meskalin, psilocybin.

Te droge dramatično djeluju na svijest i na čula, kao i na opšte doživljavanje svijeta. Korisnik može imati vrlo žive halucinacije, a takav "izlet" (trip) zna biti upravo jeziv. Većina halucinogena ne stvara jaku tjelesnu ovisnost, ali oni dovode do navikavnja i mnogi su pod njihovim djelovanjem i umrli. Pod njihov uticajem ljudi su znali povjerovati da znaju letjeti pa su skakali kroz prozor.

Najšire korišćena droga iz ove grupe je LSD. Ove droge menjaju opažanje i doživljaj spoljašnjeg svijeta. Način na koji osoba vidi, čuje, osjeća i doživljava stvari oko sebe potpuno je izmenjen. Ova sredstva izazivaju vidne, slušne i halucinacije dodira, koje u nekim slučajevima mogu potrajati satima, pa i danima što je izuzetno neprijatno i zastrašujuće. Posebno su opasne za oso-

be koje već boluju od neke psihijatrijske bolesti jer se takve bolesti mogu izuzetno pogoršati uzimanjem halucinogenih sredstava i za mlade koji još uvek nemaju stabilnu psihičku strukturu.



IV DELIRIJANTI

U ovu grupu spadaju mnogi industrijski proizvodi i proizvodi za kućnu upotrebu (rastvarači, lakovi, benzin, nafta, bronza, aceton, sprejevi...) koji sadrže psihoaktivne isparljive materije (inhalansi). Ovdje možemo svrstati i neke od lijekova koji se ponekada mogu naći u kućnoj apoteci kao što su antiparkinsonici (Artan, Akineton, Parkopan). Ove supstance izazivaju poremećaje svijesti (delirantna stanja) različitog trajanja. Osoba koja se nađe u tom stanju je dezorijentisana u vremenu i prostoru, ima halucinacije, pogrešno prepoznaje lica i predmete oko sebe što često predstavlja zastrašujuće iskustvo.

Narkoman - osoba koja zavisi od nekog lijeka, droge. Narkomani ne uzimaju drogu iz zadovoljstva, već radi neizdrživo jakog nagona za uzimanjem i izbjegavanjem mukotrpnih bolova.

Zašto mladi ljudi probaju droge? Često se misli da mladi ljudi koriste droge kada imaju problema kod kuće ili u školi. Međutim, postoje i mnogi drugi razlozi: pristupačnost droga i tolerantan stav ili stav ignorisanja prema njima, radoznalost, zabava, želja da se bude prihvaćen od vršnjaka; bunt, depresija; potreba za relaksacijom; potreba da se savlada stres; dosada ili bol i patnja; potreba da se doživi vrhunac uzbuđenja ili naglo uzbuđenje.



Šta mladi navode kao razloge za uzimanje droge:

- Neko je probao, pa sam pomislio/la da bih mogao/la i ja.
- Uvijek sam želio/la da probam tu drogu.
- Svi moji prijatelji su to radili pa sam pomislio/la, zašto da ne?
- Osjećao/la sam se dobro nakon upotrebe.
- Svi moji školski, porodični i životni problemi su nestali.
- Dalo mi je više pouzdanja.
- Pa i vi ste koristili droge.

KAKO REĆI "NE"?

Tinejdžersko razdoblje u životu je razdoblje kada je sve zanimljivo i želi se eksperimentisati. Osim toga, kada si u društvu i svi nešto rade, može postati teško reći ne. Ipak se možeš oduprijeti lošem uticaju i reći jasno i glasno NE.

1. Ne, hvala, ali ja ti zaista nisam za takve stvari.
2. Ne hvala, ne želim da živim kao ti.
3. Ne, hvala, meni treba svaki dio mog mozga.
4. Ne, imam planove sa svojim životom!
5. Ne, hvala, stvarnost mi je mnogo zanimljivija!
6. Ma ne dolazi u obzir, ljudi umiru od toga i ja to jednostavno ne želim takvu sudbinu.
7. Ne, sam(a) se sebi sviđjam ovakav(va) kakav(va) jesam.

Ova brošura se izradila u sklopu projekta „Znanjem protiv droge“ koji realizuje NVO Sjeverna zemlja iz Berana, sredstvima Komisije Vlade Crne Gore za raspodjelu dijela prihoda od igara na sreću, za 2015. godinu.

